

Statens Planteavlsvforsøg

1394. MEDDELELSE

80. ÅRGANG 23. FEBRUAR 1978

Udgivet af
Statens
Planteavlsvudvalg

Statens Forsøgsstation, Blangstedgaard, 5220 Odense SØ

Sorter af surkirsebær¹⁾

J. Vittrup Christensen

Indledning

I 1968 planlagdes et internordisk forsøg med 10 sorter af surkirsebær. Forsøgstræerne blev fremstillet på Rånna forsøgsstation, Skövde, Sverige, og fordelt til forsøgssteder i Norge, Sverige og Danmark. Resultaterne fra det danske forsøg på Blangstedgaard forelægges i denne meddelelse.

Træerne, der var podet på frøstammer af *Prunus avium*, blev plantet foråret 1970 på 6×3 m afstand. Træernes vækst har i forsøgsperioden været relativt svag, men træerne har været sunde. Der er ikke iagttaget sygdomsangreb af nogen betydning. Jorden mellem træerne har i hele perioden været renholdt med herbicider.

Kvalitative egenskaber er medtaget for 'Stevnsbær', der blev plantet samtidig i samme mark, men da træerne er af et andet plantemateriale, er de ikke direkte sammenlignelige i vækst og udbytte.

Resultater

Træernes vækst

Træernes størrelse er bestemt efter 8 års vækst i plantagen. (Tabel 1).

¹⁾ Sammen drag af beretning, der fremkommer i Tidsskrift for Planteavl i 1978.

Tabel 1. Træstørrelse efter 8 år i plantagen og dato for begyndende blomstring, gns. 5 år.

Sorter	Træ- højde m	Krone- diameter m	Beg. blomst. dato
<i>Farvet saft</i>			
'Fanal'	3,2	3,3	8/5
'Heimanns Rubin'	3,0	3,3	10/5
'Kelleris 16'	2,9	3,3	10/5
'Körös'	3,4	3,3	9/5
'Montmorency × Wladimir 0391'	2,5	3,0	10/5
'Ostheimer'	2,5	3,2	7/5
'Skyggemorel'	2,5	2,9	11/5
'Tschernokorka'	3,2	3,5	8/5
'Stevnsbær'			8/5
<i>Lys saft</i>			
'Meteor'	3,4	3,3	14/5
'Montmorency'	4,0	4,4	14/5

'Montmorency' havde meget kraftigere vækst end de andre sorter. Af ukendt årsag var væksten i 'Skyggemorel' unormalt svag. I andre forsøg på Blangstedgaard har 'Skyggemorel' også haft en for sorten unormal svag vækst.

Tabel 2. Udbytte 1972-77 (3.-8. år)

Sorter	kg pr. træ						I alt
	1972	1973	1974	1975	1976	1977	
<i>Farvet saft</i>							
'Fanal'	2,0	6,6	16,9	17,1	19,7	29,5	92
'Heimanns Rubin'	0,9	4,7	5,7	9,6	8,4	16,5	46
'Kelleriis 16'	1,8	2,9	15,8	8,8	17,4	21,0	68
'Körös'	0,6	0,3	5,1	7,2	9,8	4,0	27
<i>'Montmorency' ×</i>							
Wladimir 0391'	0,8	4,0	9,3	15,4	8,5	15,6	54
'Ostheimer'	0,6	0,1	3,8	6,9	13,9	2,1	27
'Skyggemorel'	0,6	1,6	5,1	4,9	10,4	11,6	34
'Tschernokorka'	0,2	0,9	8,0	11,5	25,5	4,7	51
<i>Lys saft</i>							
'Meteor'	1,4	8,0	7,4	16,0	24,4	30,5	88
'Montmorency'	0,1	0,5	4,4	2,1	9,0	6,4	22

Blomstringstid

Ved en sen blomstring reduceres risikoen for frostskaade i blomstringstiden. Blomstringstidspunktet har også betydning for en vurdering af bestøvningsmuligheder i selvsterile sorter. I perioden 1973-77 er noteret dato for begyndende blomstring (Tabel 1).

Rækkefølgen i blomstring var meget nært sammenfaldende hvert år, selv om tidspunktet varierede op til 17 dage fra tidligste til seneste år. Der var kun få dages forskel på blomstringens begyndelse blandt sorterne med farvet saft, mens begge lyse sorter blomstrede samtidig nogle dage senere.

Udbytte

I tabel 2 vises det årlige udbytte fra 1972-77.

'Fanal' og 'Meteor' gav allerede 4. år et meget stort udbytte og har i hele perioden været konstant og rigtbærende. Modsat var 'Körös', 'Montmorency', 'Ostheimer' og 'Skyggemorel' konstant i hele perioden meget svagtbærende.

Modningstid

Frugternes modningstid er meget vanskelig at fastsætte hos surkirsebær, da frugterne hænger længe på træerne, mens de er fuldt rødfarvet. Datoerne i tabel 3 må derfor tages med forbehold.

Tabel 3. Modningstid, gennemsnit 6 år, og frugtstørrelse, gennemsnit 4 år.

Sorter	gns. høstdato	gns. g/frugt
<i>Farvet saft</i>		
'Fanal'	6/8	6,2
'Heimanns Rubin'	5/8	5,7
'Kelleriis 16'	3/8	5,2
'Körös'	3/8	6,4
<i>'Montmorency' ×</i>		
Wladimir 0391'	6/8	5,0
'Ostheimer'	31/7	4,7
'Skyggemorel'	9/8	5,5
'Tschernokorka'	27/7	5,6
'Stevnsbær'	14/8	2,7
<i>Lys saft</i>		
'Meteor'	9/8	5,0
'Montmorency'	12/8	5,8

'Tschernokorka' og 'Ostheimer' er udpræget tidlige sorter, medens 'Stevnsbær' er den senest modnende.

Frugtstørrelse

Der var en ret stor årsvariation i frugtens størrelse, den varierede i gennemsnit af alle sorter fra 4,7 g pr. frugt i 1975 til 5,5 g i 1977.

'Körös', 'Fanal' og 'Montmorency' havde de største frugter, og 'Stevnsbær' var mindst.

Saftens egenskaber

Saftens egenskaber er kun bestemt de sidste 2 år.

Da frugternes optimale modningstid er vanskelig at fastslå, blev der udtaget 3 prøver pr. sort med 5-6 dages mellemrum omkring den skønnede, optimale høsttid. Tallene i *tabel 4* er således gennemsnit af i alt 6 bestemmelser.

Tabel 4. Saftkvalitet og stenprocent, gns. 2 år

Sorter	1) Farve	2) Tørstof	3) Syre	4) Sten pct.
<i>Farvet saft</i>				
'Fanal'	127	15,1	1,89	7,27
'Heimanns Rubin'	166	16,0	1,70	6,30
'Kelleriis 16'	27	13,6	1,12	6,82
'Körös'	27	17,2	1,57	6,17
<i>Montmorency ×</i>				
Wladimir 0391'	39	16,3	1,42	5,55
'Ostheimer'	77	15,2	1,27	8,10
'Skyggemorel'	54	13,0	1,69	7,07
'Tschernokorka'	33	12,8	1,91	5,68
'Stevnsbær'	99	17,0	2,17	8,60
<i>Lys saft</i>				
'Meteor'		12,0	1,48	5,67
'Montmorency'		15,4	1,31	7,70

1) mg malvidinchlorid pr. 100 gram. 2) refraktometertal. 3) procent titrerbar syre beregnet som citronsyre. 4) stenvægt i procent af frugtvægt.

Farven. Bestemmelserne er, som angivet i *tabel 4*, behæftet med ret stor usikkerhed, da tidspunktet for prøveudtagning er meget afgørende. 'Heimanns Rubin', 'Fanal' og 'Stevnsbær' havde meget stærkt farvet saft.

Tørstof-bestemmelser er benyttet som et tilnærmet udtryk for saftens sukkerindhold. I det varme og tørre år 1976 var det i gennemsnit af alle sorter 16,9 pct. mod 12,8 pct. i 1977. I gennemsnit af de to år var det højest i 'Körös' og 'Stevnsbær' og lavest i 'Meteor'.

Syreindholdet varierede kun lidt mellem de to år, i 1976 var gennemsnit af alle sorter 1,70 pct. og i 1977 1,48 pct. Det var begge år højest i 'Stevnsbær' og lavest i 'Kelleriis 16'.

Stenprocenten er bestemt som vægt af sten i pct. af bærrets friskvægt. Begge år havde 'Stevnsbær' og 'Ostheimer' den højeste stenprocent.

Konklusion

Af de prøvede sorter har navnlig 'Fanal', der i Vesttyskland er kendt under navnet 'Heimanns Konservenweichel' vist gode egenskaber. Den var frugtbar, og frugten havde gode kvalitative egenskaber. Ved en eventuel plantning her i landet må medvurderes, at den i Tyskland og Holland er kendt for stærk modtagelighed for bakteriekræft. Det er ikke observeret i Skandinavien.

'Kelleriis 16' har givet et tidligt og stort udbytte i forhold til træets størrelse, men saften har ikke samme høje kvalitet som 'Stevnsbær' og 'Fanal'. Træerne af 'Skyggemorel' var i forsøget unormalt svage, men udbytte i forhold til træernes størrelse var højt. Saftens kvalitet var omtrent som 'Kelleriis 16', men syreindholdet dog noget højere.

'Tschernokorka' er en meget tidlig sort, der var mere frugtbar end den anden tidlige sort 'Ostheimer'. 'Heimanns Rubin' og 'Körös' har udmærkede kvalitative egenskaber, men har givet ret lave udbytter.

Af to sorter med lys, ufarvet saft var 'Meteor' langt den mest frugtbare. 'Montmorency' findes ikke egnet til dyrkning her i landet. 'Ostheimer', 'Körös' og 'Tschernokorka' er selvsterile, befrugtningforhold for 'Meteor' kendes ikke, alle øvrige sorter er selvfrugtbare.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1978 60,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
Trykt i 7.000 eksemplarer.